

บทนำ

1. สถานการณ์การลดและใช้ประโยชน์ขยะ

การพัฒนาอุตสาหกรรม การเพิ่มจำนวนประชากรและการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย มีผลทำให้ปริมาณของขยะจากแหล่งอุตสาหกรรมและชุมชนระดับเมืองเพิ่มมากขึ้น ในปี พ.ศ.2535 มีปริมาณขยะทั่วประเทศเกิดขึ้นประมาณ 10.8 ล้านตัน และได้เพิ่มจำนวนเป็น 14.3 ล้านตัน ในปี พ.ศ. 2545 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 32.4 ขยะดังกล่าวนี้ ยังมีสัดส่วนองค์ประกอบที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ในอัตราที่สูงถึงร้อยละ 90 โดยสามารถนำรีไซเคิลได้ร้อยละ 40 และนำมาหมักทำปุ๋ยได้ร้อยละ 50 แต่ปัจจุบันอัตราการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่มีเพียงร้อยละ 18 ซึ่งยังคงเป็นอัตราที่ต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับขยะที่มีศักยภาพในการนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ ดังนั้น หากมีวิธีการจัดการที่เป็นระบบและครบวงจรจะสามารถเพิ่มอัตราการใช้ประโยชน์จากขยะได้ ซึ่งจะส่งผลให้มีการประหยัดทรัพยากร และลดการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศได้ปีละหลายหมื่นล้านบาท

แนวทางการลดและใช้ประโยชน์ขยะในชุมชน สามารถปฏิบัติได้ตามขั้นตอน ลด ใช้ซ้ำ และรีไซเคิล (Reduce - Reuse - Recycle) โดยเริ่มที่การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง และจัดให้เกิดกระบวนการนำกลับไปแปรรูปเพื่อใช้ใหม่ การทิ้งขยะรวมกันจะทำให้เกิดการปนเปื้อนสกปรก ไม่สามารถนำกลับมาใช้ได้ใหม่หรือได้แต่คุณภาพต่ำ และต้องเสียค่าใช้จ่ายในการทำมาสะอาดค่อนข้างสูง โดยทั่วไปแล้วสาเหตุที่ทำให้การดำเนินการลดและใช้ประโยชน์ของเสียในปัจจุบันไม่มีประสิทธิภาพมีดังนี้

- 1) การคัดแยกขยะก่อนทิ้งยังไม่เป็นระบบทำให้เกิดการปนเปื้อนไม่สามารถแยกวัสดุกลับมาใช้ได้ใหม่หรือได้แต่คุณภาพต่ำ
- 2) การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน/ผู้บริโภค คัดแยกขยะไม่พอเพียงและไม่ต่อเนื่อง
- 3) ครูเรือน/สถาบันการศึกษา/ห้างสรรพสินค้า/สถานที่ต่างๆ ยังไม่ให้ความร่วมมือในการคัดแยกขยะอย่างเต็มที่
- 4) ไม่มีการเก็บรวบรวมขยะรีไซเคิลอย่างจริงจัง และไม่มีสถานที่คัดแยกและแปรรูปวัสดุเหลือใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
- 5) ขาดความต่อเนื่องและการประสานงาน ในการดำเนินงานขององค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เนื่องจากขาดองค์กรหลักที่รับผิดชอบในการดำเนินการเรื่องนี้ โดยตรงทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น

6) ไม่มีกฎ/ระเบียบที่จะรองรับการดำเนินงาน ตั้งแต่ขั้นตอนการคัดแยก การกักเก็บ การเก็บ รวบรวม การเรียกคืน การมัดจำ การขนส่ง รวมทั้งการนำของเสียกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

7) ข้อจำกัดด้านการลงทุนทั้งภาครัฐและเอกชนหรือความไม่ชัดเจนในการร่วมทุน

8) ข้อจำกัดด้านการวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีการลดและใช้ประโยชน์ของเสียในประเทศที่เหมาะสมกับสภาพของปัญหาในประเทศ

9) ประชาชนยังให้ความร่วมมือน้อยและยังไม่เข้าใจในความแตกต่างของสินค้าที่แปรรูปจากวัสดุเหลือใช้

การกำหนดแนวทางปฏิบัติ ด้านการลด การคัดแยก การเก็บรวบรวมขนส่ง และใช้ประโยชน์ชุมชนที่ถูกหลักวิชาการ และเป็นแบบแผนสำหรับปฏิบัติทั่วประเทศ เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาการดำเนินงานจัดการขยะในปัจจุบันและสนับสนุนให้มีการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น คู่มือแนวทางและข้อกำหนดเบื้องต้นการลดและใช้ประโยชน์ขยะ จึงได้ถูกเรียบเรียงขึ้นโดยมีรายละเอียดเนื้อหาครอบคลุมสถานการณ์ นโยบาย เป้าหมายด้านการจัดการขยะ แนวทางการลดขยะที่แหล่งกำเนิด ข้อกำหนดด้านการคัดแยก เก็บรวบรวม ขนส่งขยะ ตลอดจนข้อกำหนดและแนวปฏิบัติสำหรับสถานที่ รวบรวม ปรับปรุงและใช้ประโยชน์ขยะ อาทิ ร้านรับซื้อของเก่า สถานที่คัดแยกและแปรสภาพขยะ สถานที่คัดแยกและแปรรูปขยะอันตราย สถานที่หมักปุ๋ย สถานที่แปรสภาพขยะเป็นเชื้อเพลิง สถานที่แปรรูปขยะเป็นพลังงานความร้อน สถานที่แปรรูปวัสดุรีไซเคิล ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน ผู้ประกอบการ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะหรือนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ สามารถใช้คู่มือนี้เป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อไม่ให้เกิดผลเสียหายหรือผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานจัดการขยะแบบครบวงจร (Integrated solid waste management) ในชุมชนให้สอดคล้องกับระบบกำจัดขยะที่มีประสิทธิภาพที่จะพัฒนาต่อไปในอนาคต

2. คำนิยาม

คำ กลุ่มคำ หรือวลี ที่ปรากฏในเนื้อหาแต่ละส่วน หากไม่ได้ระบุความหมายเฉพาะไว้ ให้มีความหมายดังต่อไปนี้

1) ของเสีย (Waste) หมายความว่า ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย อากาศเสีย มลสาร หรือวัตถุอันตรายอื่นใดที่ถูกปล่อยทิ้งหรือมีที่มาจากแหล่งกำเนิดมลพิษ รวมทั้งกากตะกอนหรือสิ่งตกค้างจากสิ่งเหล่านั้นที่อยู่ในสภาพของของแข็ง ของเหลว หรือก๊าซ

2) ขยะหรือมูลฝอย (Solid waste) หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร แก้ว วัสดุสัตว์ ซากสัตว์

หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น และหมายความรวมถึงมูล ฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษ หรืออันตรายจากชุมชนหรือครัวเรือน ยกเว้นวัสดุที่ไม่ใช่ แล้วของโรงงานซึ่งมีลักษณะและคุณสมบัติที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

3) ขยะย่อยสลาย (Compostable waste) หรือ มูลฝอยย่อยสลาย หมายความถึง ขยะที่เน่าเสียและย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้ เศษเนื้อสัตว์ เป็นต้น

4) ขยะรีไซเคิล (Recyclable waste) หรือ มูลฝอยที่ยังใช้ได้ หมายความถึง ขยะ ของเสียบรรจุภัณฑ์ หรือวัสดุเหลือใช้ ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ โดยการนำมาแปรรูปเป็นวัตถุดิบในขบวนการผลิตหรือใช้สำหรับผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ เช่น แก้ว กระดาษ กระจุกเครื่องตีพิมพ์ เศษพลาสติก เศษโลหะ อลูมิเนียม ยางรถยนต์ เป็นต้น

5) ขยะอันตราย (Hazardous waste) หรือ มูลฝอยอันตราย หมายความถึง ขยะที่มีองค์ประกอบหรือปนเปื้อนวัตถุอันตรายชนิดต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ วัตถุระเบิด วัตถุไวไฟ วัตถุออกซิไดซ์ วัตถุมีพิษ วัตถุที่ทำให้เกิดโรค วัตถุที่มีอันตรายสูง วัตถุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม วัตถุกัดกร่อน วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง วัตถุอย่างอื่นไม่ว่าจะเป็นเคมีภัณฑ์หรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สินหรือสิ่งแวดล้อม เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ภาชนะบรรจุสารกำจัดศัตรูพืช กระจุกสเปรย์บรรจุสีหรือสารเคมี เป็นต้น

6) ขยะทั่วไป (General waste) หรือ มูลฝอยทั่วไป หมายความถึง ขยะประเภทอื่น นอกเหนือจากขยะย่อยสลาย ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย มีลักษณะที่ย่อยสลายยาก และไม่คุ้มค่าสำหรับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น กล่องนม UHT ห่อพลาสติกใส่ขนม ถุงพลาสติกบรรจุผงซักฟอก พลาสติกห่อลูกอม ซองบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ถุงพลาสติกเบื้อนเศษอาหาร โฟมเบื้อนอาหาร ฟอล์ยเบื้อนอาหาร เป็นต้น

7) บรรจุภัณฑ์ (Package) หมายความถึง ภาชนะที่ใช้สำหรับใส่สิ่งของ เครื่องใช้ สินค้า หรือเพื่อการหีบห่อ ห่อหุ้ม บรรจุ หรือผูกมัดสิ่งของต่าง ๆ แบ่งเป็น

(7.1) **บรรจุภัณฑ์ขนส่ง** หมายความถึง บรรจุภัณฑ์ที่ใช้ห่อหุ้มสินค้าเพื่อป้องกันสินค้าจากความเสียหายในระหว่างขนส่งจากโรงงานไปยังผู้จัดจำหน่าย หรือผู้บริโภค

(7.2) **บรรจุภัณฑ์ชั้นนอก** หมายความถึง บรรจุภัณฑ์ที่ใช้เพื่อห่อหุ้มสินค้าเพื่อป้องกันสินค้าเสียหายก่อนถึงมือผู้บริโภคหรือเพื่อใช้โฆษณา สินค้า

- (7.3) *บรรจุภัณฑ์ชั้นใน* หมายความว่า บรรจุภัณฑ์ที่สัมผัสกับสิ่งของ เครื่องใช้หรือสินค้าโดยตรงเพื่อป้องกันคุณภาพ คุณสมบัติของสิ่งของ ต่างๆ ไม่ให้เสียหาย
- (7.4) *บรรจุภัณฑ์วัตถุอันตราย* หมายความว่า บรรจุภัณฑ์ที่ปนเปื้อนหรือ สัมผัสกับวัตถุอันตรายตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535
- (7.5) *บรรจุภัณฑ์ฟุ่มเฟือย* หมายความว่า ถุงหรือวัสดุที่ไม่ใช่บรรจุภัณฑ์ ขนส่ง ไม่ใช่บรรจุภัณฑ์ชั้นนอก ไม่ใช่บรรจุภัณฑ์ชั้นใน และไม่ใช่ บรรจุภัณฑ์วัตถุอันตราย แต่เป็นบรรจุภัณฑ์ที่เหลือเฟือเกินควร ใช้ สำหรับห่อหุ้มสินค้าต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าในการนำ สินค้ากลับบ้าน

8) ของเสียบรรจุภัณฑ์ (Packaging waste) หมายความว่า ภาชนะที่ใช้ สำหรับบรรจุสิ่งของ เครื่องใช้ สินค้า หรือเพื่อการหีบห่อ ห่อหุ้ม สินค้า หรือผลิตภัณฑ์ ต่างๆ ที่ผ่านการใช้งานแล้ว หรือหมดอายุการใช้งานและผู้ที่ใช้งานต้องการทิ้ง

9) วัสดุเหลือใช้ (Waste residues) หมายความว่า สิ่งของ เครื่องใช้ หรือ สินค้าที่ผ่านการใช้งานแล้วหรือหมดอายุการใช้งานแล้ว หรือที่เหลือจากความต้องการ และไม่เป็นที่ต้องการจะใช้อีกต่อไป

(9.1) *วัสดุเหลือใช้ทั่วไป* หมายความว่า สิ่งของหรือสินค้าที่ไม่ใช้แล้วแต่ ไม่เป็นอันตรายต่อบุคคล ทรัพย์สินหรือสิ่งแวดล้อม เช่น ยางรถยนต์ เศษผ้า เศษไม้

(9.2) *วัสดุเหลือใช้ที่เป็นอันตราย* หมายความว่า สิ่งของหรือสินค้าที่ไม่ใช้ แล้วและปนเปื้อนหรือสัมผัสหรือมีส่วนประกอบของวัตถุอันตราย ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 เช่น แบตเตอรี่ ถ่านไฟฉาย น้ำมันเครื่องใช้แล้ว ตัวทำละลาย

10) ภาชนะรองรับขยะ (Storage container) หมายความว่า ภาชนะสำหรับ เก็บกักและรวบรวมขยะแต่ละประเภท ณ แหล่งกำเนิดต่างๆ เพื่อให้การจัดเก็บรวบรวม เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและลดการปนเปื้อนของขยะที่มีศักยภาพในการนำกลับมา ใช้ใหม่ รวมทั้งสามารถนำขยะไปกำจัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

11) การคัดแยกขยะ (Waste Separation) หมายความว่า กระบวนการหรือ กิจกรรมจัดแบ่งหรือแยกขยะออกเป็นประเภทต่างๆ ตามลักษณะองค์ประกอบ เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ อลูมิเนียม โดยใช้แรงงานคนหรือเครื่องจักรกล เพื่อการนำ กลับไปใช้ประโยชน์ใหม่ หรือใช้ประโยชน์ทางพาณิชย์

12) ผู้คัดแยกขยะนอกระบบ (Informal waste separator) หมายความว่า
ถึง
ชาเลี้ยง เจ้าหน้าที่เก็บขนขยะ หรือผู้คัดแยกขยะตามภาชนะรองรับขยะในชุมชน เพื่อ
ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์

13) วัสดุที่นำกลับคืน (Recovered materials) หมายความว่า เศษวัสดุ
จำพวกโลหะ กระจก แก้ว พลาสติก อลูมิเนียมและวัสดุมีค่าอื่นๆ ที่ได้ถูกคัดแยกจาก
ขยะหรือของเสียเพื่อนำกลับคืนมาใช้ประโยชน์ใหม่ไม่ว่าจะมีการแปรสภาพในภายหลัง
หรือไม่ก็ตาม แต่ไม่รวมถึงวัสดุที่นำไปกำจัดต่อไป

14) การใช้ประโยชน์ขยะ (Waste utilization) หมายความว่า การนำ
ขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแปรรูปใช้ใหม่ การใช้ซ้ำ การใช้
ประโยชน์ด้านพลังงาน การหมักปุ๋ย และการนำขยะมาเป็นเชื้อเพลิงแข็ง เป็นต้น

15) การใช้ซ้ำ (Reuse) หมายความว่า การนำขยะรีไซเคิล ของเสียบรรจุ
ภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้อีกในรูปลักษณะเดิมโดยไม่ผ่านขบวนการแปรรูปหรือ
แปรสภาพ

16) การแปรรูปใช้ใหม่ (Recycling) หมายความว่า การนำขยะรีไซเคิล
ของเสียบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้มาแปรรูปเป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิตหรือเพื่อ
ผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่

17) การคัดแยกและนำกลับคืนวัสดุ (Material recovery) หมายความว่า
ถึง การคัดแยกหรือสกัดวัสดุที่มีศักยภาพในการนำกลับมาใช้ใหม่ออกจากขยะหรือของ
เสีย เพื่อนำกลับมาใช้ซ้ำและแปรรูปกลับมาใช้ใหม่

18) การแปรสภาพ (Processing) หมายความว่า การเปลี่ยนแปลง
คุณลักษณะหรือองค์ประกอบทางกายภาพ เคมี และชีวภาพของขยะเพื่อให้มีความ
สะดวกและความปลอดภัยในการขนส่ง การนำกลับไปใช้ประโยชน์ การเก็บรวบรวม การกำจัด
หรือการลดปริมาณ

19) การหมักทำปุ๋ย (Composting) หมายความว่า การนำเอาขยะที่ย่อย
สลายได้มาแปรสภาพโดยวิธีการหมัก โดยอาศัยขบวนการทางชีววิทยาของจุลินทรีย์ใน
การย่อยสลายอินทรีย์วัตถุ

20) ธนาคารขยะ หมายความว่า กิจกรรมการซื้อขายขยะรีไซเคิลใน
โรงเรียนหรือชุมชนโดยรายได้ที่เกิดขึ้นจะถูกบันทึกลงบนสมุดคู่ฝากของสมาชิก ซึ่ง
สามารถฝากหรือถอนได้ในลักษณะเดียวกันกับธนาคารพาณิชย์ ขยะรีไซเคิลจะถูกเก็บ
รวบรวมไว้และจำหน่ายให้กับชาเลี้ยงหรือร้านรับซื้อของเก่าต่อไป

21) สถานที่จัดการขยะ (Solid waste management facility) หมายความว่าถึง สถานที่กำจัดขยะ สถานีขนถ่ายขยะ สถานที่นำวัสดุกลับคืน หรือสถานที่ใดๆ ที่มีการนำขยะมาแปรสภาพและนำผลพลอยได้จากขบวนการมาใช้ประโยชน์

22) สถานีขนถ่ายขยะ (Transfer station) หมายความว่าถึง สถานที่ที่มีการถ่ายเทขยะจากรถเก็บขยะลงสู่พาหนะขนาดใหญ่เพื่อขนส่งไปยังสถานที่จัดการขยะอื่นๆ ต่อไป

23) สถานที่คัดแยกและแปรสภาพขยะ/วัสดุเหลือใช้ (Material recovery and processing facility) หมายความว่าถึง สถานที่จัดการขยะที่จัดให้มีการคัดแยก รวบรวม ทำความสะอาด แปรสภาพ บรรจุและจำหน่ายขยะรีไซเคิลของเสียบรรจุภัณฑ์ หรือวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น กระดาษ ขวด กระจก แก้ว และพลาสติก ทั้งนี้ ได้รวมการคัดแยกและแปรสภาพขยะ/วัสดุเหลือใช้ของชุมชน ซึ่งได้วัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้น้อยกว่า 1 ตันต่อวัน

24) สถานที่คัดแยกและแปรรูปขยะอันตราย (Household hazardous waste recovery facility) หมายความว่าถึง สถานที่จัดการขยะอันตรายที่จัดให้มีการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ โดยผ่านขบวนการเชิงกลหรือเคมี เช่น การคัดแยก การบดย่อย การผสม การเผา หรือการสกัดวัสดุหรือโลหะมีค่า เช่น การแยกชิ้นส่วนหรือองค์ประกอบของหลอดฟลูออเรสเซนต์ ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่เก่า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องใช้ไฟฟ้าจากครัวเรือนเพื่อนำกลับมาใช้ซ้ำหรือแปรรูปใช้ใหม่ เป็นต้น

25) สถานที่แปรรูปขยะเป็นพลังงานความร้อน (Waste to energy facility) หมายความว่าถึง สถานที่ที่นำขยะ วัชพืช เศษวัสดุจากการเก็บเกี่ยว และวัสดุเหลือใช้ มาเป็นเชื้อเพลิงในการเผาไหม้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประโยชน์ในด้านพลังงานความร้อน ในรูปของ ไอน้ำ น้ำร้อน หรือการผลิตกระแสไฟฟ้า ทั้งนี้ไม่รวมการเผาไหม้ขยะเพื่อการกำจัด (Incineration)

26) สถานที่แปรรูปวัสดุรีไซเคิล (Recycling facility) หมายความว่าถึง สถานที่ที่นำเฉพาะขยะรีไซเคิล วัสดุเหลือใช้หรือวัสดุที่นำกลับคืนมาแปรสภาพหรือแปรรูปเป็นวัตถุดิบเพื่อใช้ในกระบวนการผลิต หรือเพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ทั้งนี้ ไม่รวมการแปรรูปวัสดุรีไซเคิลของชุมชน ซึ่งได้วัตถุดิบน้อยกว่า 1 ตันต่อวัน

27) สถานที่แปรสภาพขยะเป็นเชื้อเพลิง (Waste to fuel facility) หมายความว่าถึง สถานที่ที่นำขยะ วัชพืช เศษวัสดุจากการเก็บเกี่ยว และวัสดุเหลือใช้มาผ่านขบวนการแปรสภาพ เช่น การสับ การตาก การหมัก การบ่ม แล้วอัดให้เป็นแท่งหรือเป็นแผ่น เพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิง หรือนำไปสู่ขบวนการใช้ประโยชน์อื่นๆ ต่อไป ทั้งนี้ไม่รวมถึงการแปรสภาพขยะเป็นเชื้อเพลิงแข็งของชุมชน ซึ่งได้เชื้อเพลิงแข็งน้อยกว่า 1 ตันต่อวัน

28) สถานที่รับซื้อของเก่า (Junk shop) หมายความว่าถึง สถานที่หรือ บริเวณที่จัดไว้เพื่อการซื้อ-ขายขยะรีไซเคิล วัสดุเหลือใช้ หรือของเก่าที่สามารถนำมาใช้ ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น กระจก ขวด กระจก ป้อง แก้ว พลาสติก และวัสดุอื่นๆ และมีการ รวบรวมไว้เพื่อจำหน่ายให้แก่ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องต่อไป ทั้งนี้ไม่รวมถึงสถานที่ ดำเนินกิจกรรมธนาคารขยะ หรือสถานที่รับซื้อวัสดุรีไซเคิลชุมชน หรือศูนย์วัสดุรีไซเคิล ชุมชนที่มีขนาดน้อยกว่า 1 ตันต่อวัน

29) สถานที่หมักทำปุ๋ย (Composting facility) หมายความว่าถึง สถานที่ที่ มีการนำเอาขยะย่อยสลาย เศษวัสดุจากการเก็บเกี่ยว กากตะกอนจากระบบบำบัดน้ำ เสียหรือของเสียอื่นๆ ที่สามารถย่อยสลายได้มาแปรสภาพ โดยวิธีการหมักโดยอาศัย ขบวนการทางชีววิทยาของจุลินทรีย์ในการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุ ซึ่งจะได้ผงหรือก้อน เล็กๆ สีน้ำตาล เรียกว่า “คอมโพสต์” ที่สามารถใช้เป็นสารบำรุงดิน รวมถึงสถานที่หมัก ทำปุ๋ยเพื่อผลิตก๊าซชีวภาพ เพื่อใช้ประโยชน์ด้านพลังงานด้วย ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการหมักทำ ปุ๋ยของชุมชน ซึ่งได้คอมโพสต์ น้อยกว่า 1 ตันต่อวัน หรือก๊าซชีวภาพ น้อยกว่า 1 ลบ. ม.ต่อวัน

30) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local administrative organization) หมายความว่าถึง องค์กรการบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรการบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง